

Innhold

Forord	9
DEL I	
Innledning	13
Kapittel 1 Introduksjon til fortellingene	19
Kapittel 2 Seks fortellinger om vanskelige barnefordelingssaker	23
Sonja forteller	23
Unni forteller	28
Birgit forteller	33
Solveig forteller	38
Hanna forteller	45
Anne forteller	52
Kapittel 3 Fellestrekk ved fortellingene	58
Å leve i et krysspress	60
Å være utsatt for manipulasjon	65
Å bli presset til å godta dårlige forlik	68
DEL II	
Kapittel 4 Vold og manipulasjon	73
Vold skjules bak kringel og konflikt	73
Vegring mot å ta i bruk kunnskap om vold	76
Kunnskapen må tas i bruk	80
Manipulasjon	83
Åtte fellestrekk	85
Manipulering av barn	89
Fenomenet «minneplanting»	90

Kapittel 5 Lovgrunnlaget og domstolen	96
Forholdet mellom barnelov, barnevernlov og straffelov . .	96
Domstolens symbol- og språkbruk	104
Endringer i saksbehandlingsreglene	107
Den økonomiske belastningen	111
Kapittel 6 Hva er barnets beste?	114
Kan barnets beste rettsliggjøres?	114
Likestilling og foreldrerettigheter	118
Det biologiske prinsipp	121
Kapittel 7 Møte med retten	124
Mekling og forlik	125
Dommere	131
Sakkyndige	138
Advokater	145
Kapittel 8 Barnets rettigheter i barnefordelingssaker	149
Barnekonvensjonen som rettesnor	149
Sigrids historie	151
La tvilen komme barnet til gode	153
Hva sier barn selv?	156
Kapittel 9 Tid for endring	158
Oppsummering	158
Tidligere forslag til endringer i barneloven	162
Barnefordeling må ut av domstolen	164
Obligatorisk mekling/veiledning for alle foreldre i samlivsbrudd	166
Fylkesnemnda som domstol i barnefordelingssaker	169
Referanser	173
Register	177

Forord

– Rettssaksbarn? Det er et sånt barn som foreldrene krangler om i domstolen, sa en gutt til oss. Vi hørte på måten han sa dette, at det lå noen triste opplevelser bak. Han fortalte mer, og det han sa, gjorde så sterkt inntrykk at vi bestemte oss for å finne ut hvordan systemet med barnefordeling i domstolen fungerer. Det skulle bli et enda større sjokk for oss da vi oppdaget at det bak mange «rettssaksbarn» skjuler seg vold og andre overgrep mot barn fra en av foreldrene, og at domstolen dømmer barn til å leve sammen med, eller være på samvær med, slike foreldre. At dette skjer i norske domstoler og i medhold av barneloven, har vært vanskelig å forstå. Det hele er komplisert, og vi skjønnte at det ville fylle en bok å forklare sammenhengen. Dessuten er temaet kontroversielt, med sterke aktører involvert.

I tillegg til å kaste lys over vanskelige barnefordelingssaker har vi også et ønske om å bidra til endring av dagens praksis. Med bakgrunn fra barnevern og journalistikk har vi derfor skrevet en fag- og debattbok. Vår ambisjon er å gi innspill til debatt om hvordan vi på en bedre måte kan løse de vanskelige barnefordelingssakene til beste for barna.

Vi er glade for at Fritt Ord trodde på prosjektet ved å gi oss økonomisk støtte. Det gjorde oss i stand til å reise landet rundt for å intervju foreldre og fagfolk, som kunne bidra med egne erfaringer og kloke refleksjoner rundt temaet. Takk til alle dere, og takk til Fritt Ord. Takk også til vår forlagsredaktør Mariann D. Bakken som har støttet opp under prosjektet.

Bodø, mai 2012

Fritz Leo Brevik og Kate Mevik